

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007
Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D
Varianta 068

Proba D. Programa M1. Filiera teoretică, specializarea Științe ale naturii; Filieră tehnologică, profil Tehnic, toate specializările
 ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete

SUBIECTUL I (20p)

În sistemul cartezian de coordonate Oxy , se consideră punctele $A_n(n,0)$ și $B_n(0,n)$, unde

$n \in \{1,2,3,4\}$ și se notează cu M mulțimea formată din toate aceste 8 puncte.

- (4p) a) Să se calculeze distanța dintre punctele A_2 și B_2 .
- (4p) b) Să se determine ecuația dreptei A_1B_3 .
- (4p) c) Să se determine ecuația paralelei prin B_1 la dreapta A_1B_3 .
- (4p) d) Să se calculeze aria triunghiului $A_1A_4B_4$.
- (2p) e) Să se calculeze $\sin(A_1 \hat{A}_2 B_2)$.
- (2p) f) Să se calculeze câte drepte determină toate punctele mulțimii M .

SUBIECTUL II (30p)

1.

- (3p) a) Să se calculeze $a+b$ știind că numerele $3, a, 4, b, 5$ sunt, în această ordine, în progresie aritmetică.
- (3p) b) Să se determine numărul natural c pentru care $\frac{(c+4)!}{(c+3)!} = 5$ (se știe că pentru $n \in \mathbb{N}^*$ se notează $n! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n$).
- (3p) c) Să se determine câte soluții are în $\mathbb{Z}_5$ ecuația $\hat{3} \cdot x = \hat{4}$.
- (3p) d) Să se calculeze numărul funcțiilor $f : \{3,4,5\} \rightarrow \{3,4,5\}$ pentru care $f(3)$ este număr impar.
- (3p) e) Să se calculeze în câte feluri se poate alcătui o echipă formată din 5 persoane, dacă avem la dispoziție 8 persoane.

2. Se consideră funcția $f : (0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \frac{1}{x^3} - \frac{1}{x^4} + \frac{1}{x^5}$.

- (3p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in (0, \infty)$.
- (3p) b) Să se determine ecuațiile asimptotelor la graficul funcției f .
- (3p) c) Să se arate că funcția f este strict descrescătoare pe $(0, \infty)$.
- (3p) d) Să se determine cel mai mare dintre numerele $a = f(\sqrt{3})$ și $b = f(\sqrt{5})$.
- (3p) e) Să se calculeze $\int_1^2 f(x)dx$.

SUBIECTUL III (20p)

Se consideră polinomul $f = X^3 + aX^2 + bX + c$, $a, b, c \in \mathbf{R}$ și se notează cu $x_1, x_2, x_3 \in \mathbf{C}$ rădăcinile sale.

- (4p) a) Să se arate că dacă $a + b + c = -1$, atunci $f(1) = 0$.
  - (4p) b) Să se determine $a, b, c \in \mathbf{R}$, dacă polinomul f are rădăcinile egale cu 1, 2 și 3.
  - (4p) c) Să se arate că dacă $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = b$, atunci $a^2 = 3b$.
  - (2p) d) Să se arate că dacă $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = b$, atunci $x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 = -3c$.
  - (2p) e) Să se determine rădăcinile polinomului f în cazul în care $a = 1, b = -3, c = 1$.
  - (2p) f) Să se arate că dacă $a, b, c \in \mathbf{Z}$, atunci $A = f(-1) + f(1)$ este un număr par.
  - (2p) g) Să se arate că dacă $a, b \in \mathbf{Z}$, atunci nu există $c \in \mathbf{Z}$ astfel încât
- $$f(-1) + f(1) + f(-i) + f(i) = 2007.$$

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră funcțiile $f : (0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $g : (0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$ definite prin $f(x) = x + \frac{1}{x}$, $g(x) = 1 + \ln x - x$.

- (4p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in (0, \infty)$.
- (4p) b) Să se determine punctele de extrem local ale funcției f .
- (4p) c) Să se determine ecuația asymptotei spre $+\infty$ la graficul funcției f .
- (2p) d) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} (f'(2) \cdot f'(3) \cdot \dots \cdot f'(n))$.
- (2p) e) Să se calculeze $g'(x)$, $x \in (0, \infty)$.
- (2p) f) Să se demonstreze că $1 + \ln x \leq x$, $\forall x \in (0, \infty)$.
- (2p) g) Să se arate că $\int_0^{\frac{\pi}{2}} \ln(1 + \cos x) dx \leq 1$.

Varianta 068

SUBIECTUL I

a) $A_2(2, 0), B_2(0, 2) \Rightarrow A_2B_2 = \sqrt{4+4} = 2\sqrt{2}$.

b) $A_1(1, 0), B_3(0, 3)$. Ecuația dreptei $A_1B_3 : \begin{vmatrix} x & y & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 3 & 1 \end{vmatrix} = 0 \Leftrightarrow 3x + y - 3 = 0$.

c) *Soluția* 1. Panta dreptei A_1B_3 este $m = -3$, deci panta paralelei prin $B_1(0, 1)$ la dreapta A_1B_3 este tot $m = -3$. Ecuația dreptei determinată de punctul $B_1(0, 1)$ și panta $m = -3$ este $y - 1 = -3(x - 0) \Leftrightarrow 3x + y - 1 = 0$.

Soluția 2. O dreaptă paralelă cu dreapta A_1B_3 are ecuația $3x + y - a = 0$. Condiția ca punctul $B_1(0, 1)$ să aparțină acestei drepte implică $a = 1$. Deci ecuația dreptei este $3x + y - 1 = 0$.

d) Avem punctele $A_1(1, 0), A_4(4, 0), B_4(0, 4)$. Aria triunghiului este $A = \frac{1}{2}|\Delta|$, unde

$$\Delta = \begin{vmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 4 & 0 & 1 \\ 0 & 4 & 1 \end{vmatrix} = 12. \text{ Deci aria este } A = 6.$$

e) Triunghiul A_2OB_2 este dreptunghic isoscel. Atunci $\sin(A_1\hat{A}_2B_2) = \sin 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$.

f) Sunt 16 drepte A_nB_k , unde $n, k \in \{1, 2, 3, 4\}$, iar împreună cu dreptele A_1A_2 și B_1B_2 sunt în total 18 drepte.

SUBIECTUL II

1)

a) Avem $4 = \frac{a+b}{2} \Rightarrow a+b=8$.

b) $\frac{(c+4)!}{(c+3)!} = 5 \Leftrightarrow c+4=5 \Leftrightarrow c=1$.

c) $\hat{3}$ este element inversabil în $\mathbb{Z}_5$, deci ecuația are soluție unică $x = \hat{3}$.

d) $f(3)$ impar implică $f(3) \in \{3, 5\}$ și $f(4), f(5) \in \{3, 4, 5\}$. Pentru cazul $f(3)=3$ avem $3 \cdot 3 = 9$ funcții, iar pentru cazul $f(3)=5$ avem încă 9 funcții. În total sunt 18 funcții pentru care $f(3)$ este impar.

e) $C_8^5 = 56$ de moduri.

2) a) $f'(x) = -\frac{3}{x^4} + \frac{4}{x^5} - \frac{5}{x^6}$, $x > 0$.

b) Cum $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = 0$, rezultă $y = 0$ este asimptotă orizontală spre $+\infty$ la graficul funcției f .

Cum $\lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ x > 0}} f(x) = \lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ x > 0}} \frac{x^2 - x + 1}{x^5} = +\infty$ și f este continuă pe $(0, \infty)$, rezultă că $x = 0$ este unică asimptotă verticală la graficul funcției f .

c) Cum $f'(x) = \frac{-3x^2 + 4x - 5}{x^6} < 0$, $\forall x \in (0, \infty)$, rezultă că funcția f este strict descrescătoare pe $(0, \infty)$.

d) Deoarece $0 < \sqrt{3} < \sqrt{5}$ și funcția f este strict descrescătoare pe $(0, \infty)$, rezultă că $f(\sqrt{3}) > f(\sqrt{5})$. Deci a este numărul mai mare.

e) $\int_1^2 \left(\frac{1}{x^3} - \frac{1}{x^4} + \frac{1}{x^5} \right) dx = \left[-\frac{1}{2x^2} + \frac{1}{3x^3} - \frac{1}{4x^4} \right]_1^2 = \frac{61}{192}$.

SUBIECTUL III

a) $f(1) = 1 + a + b + c = 1 - 1 = 0$.

b) Soluția 1. Dacă $x_1 = 1$, $x_2 = 2$, $x_3 = 3$ sunt rădăcinile polinomului f , atunci

$$\begin{cases} f(1) = 0 \\ f(2) = 0 \\ f(3) = 0 \end{cases} \text{ Se obține sistemul } \begin{cases} a + b + c = -1 \\ 4a + 2b + c = -8 \\ 9a + 3b + c = -27 \end{cases} \text{ care are soluția } \begin{cases} a = -6 \\ b = 11 \\ c = -6 \end{cases}.$$

Soluția 2. Dacă $x_1 = 1$, $x_2 = 2$, $x_3 = 3$ sunt rădăcinile polinomului f , folosind relațiile lui Viète avem $a = -(x_1 + x_2 + x_3) = -6$, $b = x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3 = 11$ și $c = -x_1x_2x_3 = -6$.

c) Scriem primele două relații ale lui Viète pentru polinomul f , adică

$$S_1 = x_1 + x_2 + x_3 = -a \text{ și } S_2 = x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3 = b. \text{ Atunci}$$

$$x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = S_1^2 - 2S_2 = a^2 - 2b \Rightarrow a^2 - 2b = b \Rightarrow a^2 = 3b.$$

d) Cum x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f , ele verifică ecuația atașată polinomului, deci

$$x_1^3 + ax_1^2 + bx_1 + c = 0$$

$$x_2^3 + ax_2^2 + bx_2 + c = 0$$

$$x_3^3 + ax_3^2 + bx_3 + c = 0$$

Adunând cele trei relații obținem $x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 + ab - ab + 3c = 0 \Rightarrow x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 = -3c$.

e) Polinomul este $f = X^3 + X^2 - 3X + 1$. Se observă că $x_1 = 1$ este soluție pentru polinomul f . Utilizând schema lui Horner avem:

	X^3	X^2	X	X^0
	1	1	-3	1
1	1	2	-1	0

Celelalte două rădăcini le aflăm rezolvând ecuația $x^2 + 2x - 1 = 0$ și obținem $x_2 = -1 + \sqrt{2}$, respectiv $x_3 = -1 - \sqrt{2}$.

f) Avem $A = f(-1) + f(1) = (-1 + a - b + c) + (1 + a + b + c) = 2(a + c)$, deci A este un număr par.

g) $f(-1) + f(1) + f(-i) + f(i) = 2(a + c) + (i - a - bi + c) + (-i - a + bi + c) \Rightarrow$

$$4c = 2007 \Rightarrow c = \frac{2007}{4} \notin \mathbf{Z}. \text{ Deci nu există } c \in \mathbf{Z} \text{ care să îndeplinească cerința problemei.}$$

SUBIECTUL IV

a) $f'(x) = 1 - \frac{1}{x^2} = \frac{x^2 - 1}{x^2}, x \in (0, \infty).$

b) Rezolvăm ecuația $f'(x) = 0$ și obținem singura soluție $x = 1 \in (0, \infty)$.

x	0	1	∞
$f'(x)$	- - - - 0	+	+++
$f(x)$	↘ 2 ↗		

Din tabel deducem că $x = 1$ este punct de minim local pentru funcția f .

c) Deoarece $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \infty$, graficul funcției f nu are asimptotă orizontală spre $+\infty$.

Ecuția asymptotei oblice spre $+\infty$ este $y = mx + n$, unde

$$m = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \leftarrow \infty} \frac{x + \frac{1}{x}}{x} = 1, \text{ iar } n = \lim_{x \rightarrow \infty} [f(x) - mx] = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(x + \frac{1}{x} - x \right) = 0. \text{ Deci dreapta } y = x \text{ este asymptota oblică spre } +\infty \text{ la graficul funcției } f.$$

d) Avem $f'(x) = 1 - \frac{1}{x^2} = \left(1 - \frac{1}{x} \right) \left(1 + \frac{1}{x} \right), x > 0$. Atunci

$$f'(2)f'(3)\dots f'(n) = \left(1 - \frac{1}{2} \right) \left(1 + \frac{1}{2} \right) \left(1 - \frac{1}{3} \right) \left(1 + \frac{1}{3} \right) \dots \left(1 - \frac{1}{n} \right) \left(1 + \frac{1}{n} \right) =$$

$$= \frac{1}{2} \cdot \frac{3}{2} \cdot \frac{2}{3} \cdot \frac{4}{3} \cdots \frac{n-1}{n} \cdot \frac{n+1}{n} = \frac{n+1}{2n} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{2n} = \frac{1}{2}.$$

e) $g'(x) = \frac{1}{x} - 1 = \frac{1-x}{x}, x \in (0, \infty).$

f) Rezolvăm ecuația $g'(x) = 0$ și aflăm soluția $x = 1 \in (0, \infty)$.

x	0	1	$+\infty$
$g'(x)$	+++ + 0	- - - - -	
$g(x)$		↗ 0 ↘	

Din tabel avem că $g(1) = 0$ este valoarea maximă a funcției g , deci

$$g(x) \leq 0, \forall x \in (0, \infty) \Leftrightarrow 1 + \ln x - x \leq 0, \forall x \in (0, \infty) \Leftrightarrow 1 + \ln x \leq x, \forall x \in (0, \infty).$$

g) Cum $\cos x \geq 0, \forall x \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right] \Rightarrow 1 + \cos x > 0, \forall x \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right]$. Conform punctului

anterior, avem că $\ln(1 + \cos x) \leq \cos x, \forall x \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right]$.

$$\text{Atunci } \int_0^{\frac{\pi}{2}} \ln(1 + \cos x) dx \leq \int_0^{\frac{\pi}{2}} \cos x dx = 1.$$